

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžo/84/2015
Identifikačné číslo spisu: 1013201202
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1013201202.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a sudcov JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Ivana Rumanu v právnej veci žalobcu: Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, proti žalovanému: Úrad pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Želova č. 2, 829 24 Bratislava, za účasti: Mgr. I. B., XXX XX G. XXX, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SI 604/00027/2012/R, č.r. 30487/2012/604, 91080/2012 z 21. septembra 2012, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/165/2013-36 z 27. januára 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/165/2013-36 z 27. januára 2015 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Účastníčke konania náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte rozhodnutia len „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom rozhodnutie žalovaného č. SI 604/00027/2012/R, č.r. 30487/2012/604, 91080/2012 z 21. septembra 2012 zrušil podľa ust. § 250j ods. 2 písm. a/, e/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že žalobcovi a príbratému účastníkovi ich náhradu nepriznal.

Prvostupňový súd mal z podkladov administratívneho spisu za preukázané, že žiadosťou zo 16. augusta 2012 požiadala Mgr. I. B. prvostupňový správny orgán o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 211/2000 Z.z.“ alebo „zákon o slobode informácií“), predmetom ktorej bolo sprístupnenie stanoviska dohliadaného subjektu - Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., vyjadrenie všeobecnej lekárky Mgr. B. a vyjadrenie osoby prizvanej na výkon dohľadu - konzultanta v odbore kardiológia v súvislosti s vykonaným dohľadom nad správnym poskytovaním zdravotnej starostlivosti Mgr. I. B. u poskytovateľa Stredoslovenský ústav Srdcových a cievnych chorôb, a.s., so sídlom v Banskej Bystrici v dňoch 12. októbra 2011 - 14. októbra 2011.

Rozhodnutím č. k. SI 604/00027/2012, č. spisu 82674/2012/30487/2012/604 zo dňa 22. augusta 2012 prvostupňový správny orgán žiadateľke informáciu podľa § 18 ods. 2 v spojení s § 11 ods. 1 písm. g) zák. č. 211/2000 Z.z., neprístupnil.

Na základe rozkladu žiadateľky potom žalovaný rozhodnutím č. k. SI 604/00027/2012/R, č. r.: 30487/2012/604, 91080/2012 zo dňa 21. septembra 2012 zmenil prvostupňové rozhodnutie v časti aplikovaných právnych predpisov tak, že žiadané informácie neprístupnil podľa § 18 ods. 2 v spojení s § 11 ods. 1 písm. h) zák. č. 211/2000 Z.z. Toto rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaný v zmysle § 43 a nasl. zák. č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 581/2004 Z.z.“ alebo „zákon o zdravotných poisťovniach“) vykonáva dohľad nad poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, pričom predmetom dohľadu je zdravotná starostlivosť, o ktorej sa podávateľ podnetu domnieva, že nebola poskytnutá v súlade s § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z. o poskytovaní zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 576/2004 Z.z.“). Žalovaný uviedol, že žiadané boli informácie a dokumenty, vyžiadané k predmetu dohľadu, k poskytnutej zdravotnej starostlivosti u poskytovateľa Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s. so sídlom v Banskej Bystrici, teda ide o informácie týkajúce sa výkonu dohľadu, nie informácie, ktoré sú objektom dohľadu, ako uvádzala žiadateľka. Objektom dohľadu je prešetrovaná zdravotná starostlivosť. Žalovaný mal za to, že formulácia ustanovenia § 11 ods. 1 písm. h) zák. č. 211/2000 Z.z. je dostatočne jednoznačná a neumožňuje žalovanému ako povinnej osobe sprístupniť informácie týkajúce sa výkonu dohľadu s výnimkou informácie o výsledku dohľadu, ktorá bola Mgr. B. sprístupnená. Tieto informácie nemôže žalovaný sprístupniť nielen počas výkonu dohľadu, ale aj po jeho skončení. Zdôraznil, že predmetné ustanovenie je kogentnou právnou normou, od ktorej sa žalovaný nemôže odchýliť. Uviedol tiež, že Ústava SR vo svojom čl. 26 ods. 4 ustanovuje, že právo šíriť informácie možno obmedziť zákonom. Toto zákonné obmedzenie musí byť zároveň v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Zákonom obmedzujúcim právo povinnej osoby šíriť a sprístupňovať informácie, ktoré má k dispozícii, je zák. č. 211/2000 Z.z., ktorý vo svojich ustanoveniach § 8 a nasl. obsahuje obmedzenia prístupu k informáciám, pričom tieto obmedzenia pri dodržaní ústavnej požiadavky určil samotný zákonodarca a žalovaný ako osoba povinná spravovať sa ustanoveniami zákona bez skúmania naplnenia ústavných požiadaviek jednotlivých zákonných ustanovení.

Proti rozhodnutiu predsedníčky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. k. SI 604/00027/2012/R, č. r. 30487/2012/604, 91080/2012 zo dňa 21. septembra 2012 podal prokurátor Generálnej prokuratúry SR protest, ktorému žalovaný rozhodnutím č. k. SI 604/00027/2012, č. r. 30487/2012/604, 26022/2013 zo dňa 27. marca 2013 nevyhovel. Proti tomuto rozhodnutiu podala rozklad účastníčka konania Mgr. B.

Rozhodnutím č. k. : SI 604/00027/2012/R, č.r. 30487/2012/604,38859/2013 zo dňa 25. apríla 2013 žalovaný rozklad Mgr. I. B. zamietol a prvostupňové rozhodnutie č. k. SI 604/00027/2012, č. r. 30487/2012/604, 26022/2013 zo dňa 27. marca 2013 potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zák. č. 581/2004 Z.z. v žiadnom svojom ustanovení neukladá žalovanému povinnosť informovať osobu podávajúcu podnet o výkone dohľadu, jeho priebehu a výsledku. Tvrdil ďalej, že vzhľadom na požiadavku hospodárnosti a efektívnosti práce žalovaného a požiadavku výpovednej hodnoty poskytovaných informácií pri dodržaní princípu proporcionality neprístupnil žalovaný informácie týkajúce sa výkonu dohľadu formou začierných dokumentov.

Prvostupňový súd poukázal na skutočnosť, že právo na informácie je zaručené jednak Ústavou SR a jednak viacerými medzinárodnými dohovormi, predovšetkým Európskym dohovorom o ľudských právach a základných slobodách, avšak v tomto danom prípade tiež Dohovorom o ľudských právach a biomedicíne. Z tejto skutočnosti samotnej síce nevyplýva, že by právo na informácie bolo právom absolútnym (čo koniec - koncov nie je väčšina ústavných práv), avšak pre správny orgán rozhodujúci o žiadosti o sprístupnenie informácie zakladá povinnosť vysporiadať sa tiež s ústavnoprávnym aspektom práva na informácie, keďže rozhodnutia orgánov verejnej moci, t.j. nielen súdov, ale aj orgánov štátnej správy musia byť nielen v súlade so zákonmi, ale aj a predovšetkým ústavne konformné (resp. tiež eurokonformné).

Predmetom práva na informácie môžu byť všetky informácie okrem informácií podliehajúcich obmedzeniu čl. 26 ods. 4 Ústavy SR. Právo na informácie teda možno obmedziť, ak tak ustanoví zákon,

avšak iba v prípade, že ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Ako už judikoval ústavný súd v náleze sp. zn. Pl. ÚS 15/1998 zo dňa 11. marca 1999 „Obmedzenie práva na informácie v súlade s ústavou je dovolené len vtedy, ak sa splní formálna podmienka zákona a dve kumulatívne materiálne podmienky. Ústava za nijakých okolností nedovoľuje upustiť od splnenia všetkých troch podmienok obmedzenia slobody prejavu a práva na informácie. Formálna podmienka znamená, že obmedzenie prijme národná rada v právnom predpise so silou zákona. Termínom „zákon“ sa neoznačuje jeden všeobecne záväzný právny predpis so silou zákona, ale neurčitý počet všeobecne záväzných právnych predpisov s definovaným stupňom právnej sily (II. ÚS 28/96). Prvou materiálnou podmienkou je požiadavka, aby obmedzenie slúžilo na ochranu práv a slobôd iných, alebo sa ním musí chrániť bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejné zdravie alebo mravnosť. Na splnenie prvej materiálnej podmienky stačí preukázanie existencie jedného z citovaných záujmov. Druhou materiálnou podmienkou je podmienka nevyhnutnosti prijatia obmedzenia...“ Podľa rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva termín „nevyhnutný“ nemá takú flexibilitu, aby obsahoval význam výrazov užitočný, primeraný alebo žiaduci. Vzťahuje sa len na existenciu naliehajúcej spoločenskej potreby vykonať daný zásah (Handyside case. Séria A, č. 24, s. 23). Pritom obmedzenie práva priznaného Dohovorom nemožno pokladať za nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, ak nie je primerané sledovanému legitímnemu cieľu; pri určovaní rozsahu obmedzenia nie je dôležitý iba cieľ sledovaný obmedzením, ale aj podstata práva, ktoré sa má obmedziť (Gillow case. Séria A, č. 109, s. 22). V súlade s medzinárodným štandardom termín „nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“ možno vysvetliť ako naliehajúcu spoločenskú potrebu prijať obmedzenie základného práva alebo slobody. Obmedzenie práv a slobôd je nevyhnutné, keď možno konštatovať, že cieľ obmedzenia inak dosiahnuť nemožno. Predpokladom teda je, že obmedzenie je nutné aj v demokratickej spoločnosti.“

Žalovaný sa však podľa názoru prvostupňového súdu v napadnutom rozhodnutí s materiálnymi podmienkami obmedzenia práva na informácie nijako nevysporiadal, aplikujúc najširší možný výklad § 11 ods. 1 písm. h/ zák. č. 211/2000 Z.z., resp. slovného spojenia „týka sa výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci“ s tým, že sa nevenoval prítomnosti ústavou stanoveného záujmu a nevyhnutnosti prijatia obmedzenia v danom prípade.

Súd sa nestotožnil s tvrdením o nemožnosti správneho orgánu skúmať ústavnú súladnosť sprístupnenia, resp. nesprístupnenia informácie žiadateľky Mgr. B., keďže zákon žalovanému kogentne prikazuje informáciu týkajúcu sa dozoru, dohľadu alebo kontroly nesprístupniť. Jednak - požiadavky ústavy ako právneho predpisu s vyššou právnou silou musia byť naplnené vždy a za každých okolností a potom je potrebné zdôrazniť, že za účelom dosiahnutia ústavnej konformity zákon o slobodnom prístupe k informáciám umožňuje nie len nesprístupnenie, ale aj menej reštriktívnu formu zásahu do ústavného práva na informácie, a síce obmedzenie sprístupnenia takých informácií, ktoré sa týkajú dozoru a dohľadu. Na tomto mieste potom nasleduje povinnosť žalovaného ako povinnej osoby použiť správnu úvahu a preskúmateľným spôsobom rozhodnúť, ktoré informácie prípadne v akom čase - otázne zostáva, ak účelom obmedzenia sprístupnenia informácií týkajúcich sa dozoru, dohľadu alebo kontroly je účinne zabrániť nelegitímnym zásahom do výkonu dozoru, dohľadu alebo kontroly, a teda ochrana verejného poriadku ako ústavne akceptovateľný dôvod obmedzenia práva na informácie. Akým spôsobom môže sprístupnenie informácie týkajúcej sa už právoplatne ukončenej kontroly, dozoru či dohľadu naplniť materiálne podmienky obmedzenia práva na informácie. V tomto prípade však ide o otázku, s ktorou sa musí vysporiadať žalovaný ako povinná osoba v každom jednotlivom prípade.

K tvrdeniu žalovaného, že zák. č. 581/2004 Z.z nepriznáva podávateľovi podnetu na výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou žiadne právo ani povinnosti, ba dokonca osobu podávateľa podnetu na výkon dohľadu neuvádza v žiadnom zo svojich ustanovení, súd uviedol, že toto nie je ani potrebné, pretože sprístupňovanie informácií upravuje osobitný zák. č. 211/2000 Z.z., ktorým sa povinná osoba musí riadiť bez ohľadu na to, či žiadateľovi o poskytnutie informácie vyplývajú práva a povinnosti aj zo zák. č. 581/2004 Z.z.

Pokiaľ však má v danom konkrétnom prípade Mgr. B.peciálne postavenie aj vo vzťahu k právu na sprístupnenie informácií, nie je to na základe jej postavenia podávateľa podnetu na výkon dohľadu, ale toto je prináleží ako osobe, ktorej bola poskytovaná dohliadaná zdravotná starostlivosť.

Súd síce nespochybnil tvrdenie žalovaného, že ak tento výkonom dohľadu zistí porušenie zákonnej povinnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť správne, môže poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti

uložiť sankciu v správnom konaní, ide teda o prípad správneho trestania. Nestotožnil sa však s následným tvrdením žalovaného, že hoci predmetom výkonu dohľadu je zdravotná starostlivosť poskytnutá dotknutej osobe podľa zák. č. 581/2004 Z.z., práva a právom chránené záujmy tejto osoby nie sú v dôsledku zistenia nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti dotknuté. V tejto súvislosti považoval za potrebné zdôrazniť, že zdravotná starostlivosť sa priamo dotýka základných a najdôležitejších hodnôt chránených právom. Prostredníctvom zdravotnej starostlivosti sa chráni život a zdravie fyzickej osoby. Medicínske činnosti zo svojej podstaty zasahujú do základných práv fyzickej osoby, pretože s ich realizáciou je neoddeliteľne spojený zásah do telesnej a psychickej integrity fyzickej osoby. Z uvedeného vyplýva, že práva prijímateľa zdravotnej starostlivosti pramenia a sú chránené právnymi dokumentmi najvyššej právnej sily, v tomto prípade čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, ktorý určuje, že každý má právo na všetky informácie týkajúce sa jeho zdravotného stavu. Keďže ide o medzinárodnú zmluvu o ľudských právach a základných slobodách podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, táto má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Čo sa ďalej týka vymedzenia pojmu „informácie týkajúce sa zdravotného stavu“, mal krajský súd za to, že nie je dôvod a ani možnosť pristúpiť k reštriktívnemu výkladu tohto právneho pojmu, jednak z toho dôvodu, že ide o ústavné právo na informácie a jednak preto, že dôležitosť informácií o vlastnom zdravotnom stave zdôraznil Dohovor o ľudských právach a biomedicíne stanovením práva na všetky takéto informácie. Krajský súd považoval za informáciu týkajúcu sa zdravotného stavu tiež názor na správnosť poskytnutia zdravotnej starostlivosti, vyjadrený napr. v žiadateľkou požadovaných stanoviskách, resp. vyjadreniach. Zdôraznil, že právna vec sa dotýka ďalšieho ústavného práva, a sice práva na ochranu zdravia. Toto sa v praktickej rovine realizuje tiež právom na výber poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa ustanovenia § 11 ods. 6 zák. č. 576/2004 Z.z. V praxi však pre fyzické osoby - často laikov v oblasti medicíny - môže byť názor rôznych poskytovateľov zdravotnej starostlivosti smerodajný pre výber poskytovateľa. Preto aj napriek tomu, že žalovaný rozhodol tak, že zdravotná starostlivosť bola poskytnutá správne, môžu mať samotné vyjadrenia všeobecného lekára, resp. dotknutého zdravotníckeho zariadenia a odborného konzultanta pre žiadateľku praktický význam a dotýkať sa jej vyššie uvedených ústavných práv. Je teda nevyhnutné uzavrieť, že žiadateľka má právo na sprístupnenie žiadaných informácií (po prípadnom nesprístupnení tých častí žiadanej informácie, ktorých nesprístupnenie je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti).

Vzhľadom na vyššie uvedené argumenty mal krajský súd za to, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo potrebné zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. d) O.s.p. tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal, keďže toto sa začalo na návrh prokurátora.

II.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný. Ako dôvod uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., pretože súd prvého stupňa nesprávne interpretoval právne predpisy a zo skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery.

K tvrdeniu krajského súdu, že sa pri rozhodovaní o žiadosti o sprístupnenie informácií týkajúcich sa výkonu dohľadu nevysporiadal s ústavnoprávnym aspektom práva na informácie žalovaný uviedol, že v danom prípade vychádzal okrem zákonnej normy obmedzujúcej sprístupňovanie informácií týkajúcich sa výkonu dohľadu, uvedenej v § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, tiež z koncepcie rovnosti práva na prístup k informáciám ustanovenej v čl. 26 ods. 1 Ústavy SR a § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií, ktoré priznávajú každému všeobecné rovnaké a rovné právo na prístup k informáciám a z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo len „najvyšší súd“), z ktorej poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 3Sž/3/2009.

Uviedol, že nakoľko zákon o slobode informácií neobsahuje jednoznačné vymedzenie miery obmedzenia sprístupnenia informácie, ktorým sa má povinná osoba spravovať, pri aplikácii tejto normy povinná osoba musí uplatniť správnu úvahu v medziach zákona. Žalovaný mal za to, že v danom prípade použil správnu úvahu v súlade s účelom sledovaným daným ustanovením, ktorého charakter (kogentný zákaz

sprístupňovania informácií týkajúcich sa výkonu dohľadu) smeruje k ochrane vymedzeného druhu informácií ich nesprístupňovaním. To, že žalovaný použil voľnú úvahu správne, keď rozhodol o nesprístupnení požadovaných informácií v celom rozsahu podporuje:

- právna úprava výkonu dohľadu v zákone o zdravotných poisťovniach a postavenie dotknutého poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a dotknutého pacienta pri výkone dohľadu,
- právna úprava spracúvania, poskytovania a sprístupňovania údajov zo zdravotnej dokumentácie uvedená v § 18 a nasl. zákona o zdravotnej starostlivosti, ktorá ukladá každému, komu sa v súlade s týmto zákonom sprístupnia údaje zo zdravotnej dokumentácie povinnosť mlčanlivosti (§ 18 ods. 3).

Poukázal na to, že dotknutému pacientovi zákon o zdravotných poisťovniach nepriznáva v procese dohľadu žiadne práva ani povinnosti, pričom informácie týkajúce sa výkonu dohľadu sa nesprístupňujú ani dotknutému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, ktorý prešetrovanú zdravotnú starostlivosť poskytoval. Uvedené konštatoval Krajský súd v Žiline v rozsudku sp. zn. 21S/107/2008 z 3. februára 2009, ktorý bol potvrdený rozsudkom NS SR sp. zn. 3Szd 7/2009 z 23. marca 2010. Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti sa pritom ako dohliadaný subjekt výkonu dohľadu zúčastňuje, zákon o zdravotných poisťovniach mu pri výkone dohľadu priznáva práva a povinnosti, a preto práve on by mal mať právo oboznámiť sa so stanoviskom konzultanta. Ak sa pri výkone dohľadu zistí, že poskytovateľ zdravotnej starostlivosti neposkytol zdravotnú starostlivosť správne, v následnom správnom konaní mu môže žalovaný uložiť sankciu. Žalovaný poukázal na to, že účastníkom správneho konania je potom výlučne len poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, lebo len o jeho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa v správnom konaní o uložení sankcie koná, resp. len jeho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím v správnom konaní priamo dotknuté. Uviedol, že podľa § 15a ods. 1 správneho poriadku môže osobitný zákon ustanoviť za akých podmienok sa na konaní alebo jeho časti má právo zúčastniť tzv. zúčastnená osoba. V rámci výkonu dohľadu by takou osobou mohol byť pacient, ktorému bola prešetrovaná zdravotná starostlivosť poskytnutá, avšak zákon o zdravotných poisťovniach nepriznáva osobe pacienta ani postavenie zúčastnenej osoby v správnom konaní o uložení sankcie.

Podľa názoru žalovaného odôvodnenie rozsudku, pokiaľ ide o právny záver súdu, že odporca je povinný použiť správnu úvahu pri posúdení, ktoré požadované informácie týkajúce sa výkonu dohľadu žiadateľke sprístupní a sprístupnenie ktorých požadovaných informácií obmedzí, je nedostatočné. Pokiaľ zákon o zdravotných poisťovniach ustanovuje, že dohľad sa završuje vyhotovením protokolu a prerokovaním námietok dotknutého poskytovateľa zdravotnej starostlivosti voči protokolu (§ 47), potom sa mal súd komplexne zaoberať otázkou sprístupňovania všetkých dokumentov obstaraných v rámci výkonu dohľadu, predovšetkým otázkou sprístupňovania protokolu z výkonu dohľadu, ktorý obsahuje celý priebeh výkonu dohľadu a závery dohľadu, teda záver o tom, či bola prešetrovaná zdravotná starostlivosť poskytnutá správne alebo nie. Samotný protokol nemožno považovať za dokument obsahujúci výlučne len informácie o výsledku dohľadu, aj keď sa ním proces výkonu dohľadu završuje.

Žalovaný uviedol, že vzhľadom na neustále vybavovanie žiadostí o informácie týkajúce sa dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti, by bolo žiaduce, aby súdy vo svojej rozhodovacej činnosti pri výklade právnych noriem obsiahnutých v § 11 ods. 1 písm. h) (obsahujúca kategorický zákaz) v spojení s § 12 zákona o slobode informácií určili rozsah a účel sprístupňovania, resp. obmedzenia sprístupnenia (s uplatnením voľnej úvahy) informácií týkajúcich sa výkonu dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou, aj z pohľadu zachovania ochrany citlivých informácií a zabránenia zásahu do výkonu dohľadu, aj z pohľadu verejného záujmu. Rovnako je potrebné zohľadniť aj časové hľadisko pri poskytovaní informácií týkajúcich sa výkonu dohľadu, najmä je žiaduce určiť rámec informácií poskytovaných na žiadosť počas výkonu dohľadu a po jeho ukončení.

Žalovaný žiadal, aby odvolací súd vo svojom rozhodnutí určil v akom rozsahu má ako povinná osoba informácie týkajúce sa výkonu dohľadu (podklady obstarané pri výkone dohľadu ako vyjadrenie dotknutého poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, stanovisko konzultanta a pod. a protokol o vykonanom dohľade) sprístupňovať dotknutému pacientovi, ako aj tretej osobe bez vzťahu k pacientovi, s vylúčením ktorých informácií a ako má pri sprístupňovaní informácií týkajúcich sa výkonu dohľadu

zohľadňovať skutočnosť, že výkon dohľadu v čase podania žiadosti ešte prebieha, resp. je ukončený.

Žalovaný uviedol, že v danom prípade žiadateľka žiadala sprístupnenie stanoviska dotknutého poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ktorého zdravotná starostlivosť sa výkonom dohľadu prešetrovala, stanovisko všeobecného lekára žiadateľky a vyjadrenie odborného konzultanta. Zdôraznil, že vyjadrenie dotknutého poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a vyjadrenie konzultanta sú len čiastkové podklady pre vyslovenie záveru o správnosti, resp. nesprávnosti poskytnutej zdravotnej starostlivosti, ktoré žalovaný pri výkone dohľadu obstaráva, čo neznamená, že tieto podklady nekriticky preberá a nehodnotí. Jednotlivé obstarané podklady žalovaný hodnotí v procese výkonu dohľadu. Preto uzavrel, že v danom prípade bola zdravotná starostlivosť poskytnutá správne, aj napriek odlišným názorom a hodnoteniu poskytnutej zdravotnej starostlivosti zo strany konzultantov.

Podľa názoru žalovaného úmyslom zákonodarcu pri formulovaní ustanovenia § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií, ktorý umožňuje sprístupniť len informácie o výsledku dohľadu, bolo predovšetkým neposkytovať a chrániť tak informácie týkajúce sa výkonu špecifickej činnosti orgánov verejnej správy, v rámci ktorej tieto orgány získavajú a vyhodnocujú množstvo informácií, listín, podkladov a údajov. V podmienkach žalovaného je výsledok dohľadu výsledkom objektívneho posúdenia všetkých obstaraných podkladov, ktoré si v zásade môžu aj odporovať. Rozhodujúce je výsledné vyhodnotenie správnosti, resp. nesprávnosti poskytnutej zdravotnej starostlivosti, ktoré žalovaný v zmysle zákona podávateľovi podnetu sprístupňuje. Preto podľa názoru žalovaného krajský súd vo svojom rozsudku bez právneho dôvodu povýšil právo pacienta na informácie o zdravotnom stave nad zákonný zákaz sprístupňovania informácií týkajúcich sa výkonu dohľadu.

Na základe uvedeného žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie alebo aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu v plnom rozsahu zamietne.

III.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava argumentácie uvedenej v žalobe a s dôvodmi prvostupňového rozsudku sa stotožňuje.

IV.

Účastníčka konania Mgr. I. B. vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla prvostupňový rozsudok krajského súdu potvrdiť, pretože je podľa jej názoru v súlade so zákonmi s prihliadnutím na výklad požadovaný ústavou a európskym právom.

Uviedla tiež, že ňou požadované informácie neobsahujú žiadne informácie týkajúce sa výkonu dohľadu, a preto by mali byť všetky ňou požadované informácie sprístupnené.

V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných

prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy (druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania žalovaného vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, pričom nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej obsiahnutých v odôvodnení rozsudku prvostupňového súdu. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“ alebo „ústava“), sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 vety prvej a štvrtej Ústavy SR, každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR, slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Podľa čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny (ďalej len „Dohovor o ľudských právach a biomedicíne“), publikovaného v Zbierke zákonov pod č. 40/2000 Z.z., každý má právo na všetky informácie týkajúce sa jeho zdravotného stavu. Pranie jednotlivca nebyť o ňom informovaný sa dodrží.

Podľa § 43 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 11 zák. č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a zmene a doplnení niektorých zákonov

(1) Úrad v rámci výkonu dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou [§ 1 písm. d)] vykonáva

a) dohľad na diaľku nad zdravotnými poisťovňami, platiteľmi poistného, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, poistencami a inými osobami, ktorým osobitný predpis ukladá povinnosti,

b) dohľad na mieste nad zdravotnými poisťovňami, platiteľmi poistného a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti (ďalej len "dohliadaný subjekt").

(2) Dohľadom na diaľku sa rozumie získavanie a vyhodnocovanie informácií a dokumentov o dohliadanom subjekte inak ako dohľadom na mieste, napríklad získavaním a vyhodnocovaním informácií a dokumentov predložených úradu na základe písomnej žiadosti úradu a vyhodnocovaním informácií a dokumentov uvedených v hláseniach, výkazoch a iných podkladoch predkladaných úradu na základe tohto zákona alebo osobitných zákonov; dohľadom na diaľku nie je získavanie a vyhodnocovanie informácií a dokumentov na diaľku postupom úradu v konaní. Dohľad na diaľku vykonávajú zamestnanci úradu. Zamestnanci úradu môžu dohľad na diaľku vykonať aj v súčinnosti s prizvanými osobami na základe písomného poverenia úradu. Prizvanými osobami môžu byť zamestnanci iných

právnických osôb alebo iné fyzické osoby s ich súhlasom odborne spôsobilé pre daný špecializačný odbor.

(3) Dohľadom na mieste sa rozumie získavanie informácií a dokumentov spravidla priamo u dohliadaného subjektu alebo od jeho zamestnancov a vyhodnocovanie takto získaných informácií a dokumentov.

(4) Dohľad na mieste vykonávajú zamestnanci úradu a prizvané osoby (ďalej len „osoba oprávnená na výkon dohľadu“) na základe písomného poverenia úradu. Prizvanými osobami môžu byť zamestnanci iných právnických osôb alebo iné fyzické osoby s ich súhlasom.

(5) Podkladom na výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou a na výkon kontroly správneho poskytovania zdravotnej starostlivosti je zdravotná dokumentácia vedená podľa osobitného zákona.

(11) Na výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám tento zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám.

Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 211/2000 Z.z. osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

Úlohou prvostupňového súdu bolo preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného č. SI 604/00027/2012/R, č.r. 30487/2012/604, 91080/2012 z 21. septembra 2012, ktorým podľa § 11 ods. 1 písm. h) zák. č. 211/2000 Z.z. neboli sprístupnené informácie žiadateľke Mgr. B.

Podľa § 11 ods. 1 písm. h) zák. č. 211/2000 Z.z. povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy.

Z podkladov predloženého spisu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného správneho orgánu, je zrejmé, že skutkový stav medzi procesnými stranami sporný nebol.

V predmetnej veci bolo potrebné vyriešiť otázku, či boli splnené zákonné podmienky pre nesprístupnenie žiadateľkou požadovaných informácií.

Mgr. B. v súvislosti s vykonaným dohľadom nad správnym poskytovaním zdravotnej starostlivosti týkajúcej sa jej osoby u poskytovateľa Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., so sídlom v Banskej Bystrici v dňoch 12. októbra 2011 - 14. októbra 2011, žiadala sprístupniť podľa zákona o slobode informácií: stanovisko dohliadaného subjektu - Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., vyjadrenie svojej všeobecnej lekárnky MUDr. E. a vyjadrenie osoby prizvanej na výkon dohľadu - konzultanta v odbore kardiológia.

Z obsahu uvedenej žiadosti je zrejmé, že ju podala osoba, ktorej sa požadované informácie bezprostredne dotýkajú, pretože ide o informácie týkajúce sa jej zdravotného stavu.

Pre posúdenie predmetnej veci bolo rozhodujúce, že žiadateľka sa domáhala sprístupnenia informácií po vykonaní dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou, nie v jeho priebehu. Predmetom žiadosti neboli informácie týkajúce sa výkonu dohľadu.

Čo sa týka obsahu požadovaných informácií išlo jednoznačne o informácie týkajúce sa zdravotného stavu žiadateľky.

Odvolačí súd zdôrazňuje, že princíp spravodlivosti je potrebné nepochybne aplikovať aj v rámci aplikácie práva.

Výklad a aplikácia príslušných ustanovení zákona o slobode informácií musia byť prevedené ústavne konformným spôsobom.

Zákon o slobode informácií má všeobecnú subsidiárnu povahu prameňa práva na získanie informácií v tých prípadoch, kedy neexistuje osobitná právna úprava a informácie sa subjektu požadujúceho sprístupnenie informácie bezprostredne dotýkajú. V týchto prípadoch nedochádza k potenciálnemu konfliktu so zákonom o ochrane osobných údajov a ani s iným prameňom práva chrániacim osobitný verejný záujem. U iných subjektov by takýto konflikt existoval.

V prípade, že informácie týkajúce sa zdravotného stavu žiada subjekt, ktorého sa tieto informácie bezprostredne dotýkajú, je povinnosťou orgánov verejnej správy, ktoré týmito informáciami disponujú,

mu požadované informácie sprístupniť. V tomto prípade je extenzívny výklad ustanovenia § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií prípustný.

Za stavu, že v posudzovanej veci nešlo o informácie týkajúce sa výkonu dohľadu, pričom žiadateľka predstavuje osobu, ktorej sa objekt dohľadu priamo dotýka, aj podľa názoru odvolacieho súdu, zákonné podmienky pre sprístupnenie týchto informácií boli splnené.

Najvyšší súd ohľadne argumentácie žalovaného, že zákon o zdravotných poisťovniach nepriznáva osobe pacienta postavenie zúčastnenej osoby v správnom konaní o uložení sankcie uvádza, že táto argumentácia je pre účely predmetného konania irelevantná.

Úlohou súdu v predmetnej veci nebolo preskúmať zákonnosť konania vo veci dohľadu, ale posúdiť či boli splnené zákonné podmienky pre sprístupnenie požadovaných informácií.

Posúdenie sprístupnenia protokolu nebolo predmetom posúdenia, pretože protokol v rámci žiadosti o sprístupnenie informácií dotknutá osoba ani nežiadala sprístupniť.

Pokiaľ žalovaný žiadal odvolací súd o určenie rozsahu sprístupnenia informácií podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií, odvolací súd uvádza, že išlo o požiadavku nad rámec tohto preskúmovacieho konania. Odvolací súd mohol vychádzať len z okolností tohto konkrétneho prípadu a hodnotiť len skutočnosti týkajúce sa predmetnej veci.

Rozsah sprístupňovania informácií v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií nie je možné paušálne určiť, pretože závisí od okolností konkrétneho prípadu.

S poukazom na uvedené skutočnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok prvostupňového súdu vzhľadom na vecnú správnosť jeho výroku, stotožniac sa s jeho právnymi závermi podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. správne orgány sú v predmetnej veci viazané právnym názorom odvolacieho súdu.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. a v spojení s § 246c veta prvá O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil a ani mu žiadne trovy v tomto konaní nevznikli. Do konania pribratú účastníčku vzhľadom na jej špecifické postavenie v tomto konaní, náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.